
SKOLĒNI SKATĀS
PORNOGRĀFISKUS
MATERIĀLUS:
KĀ RĪKOTIES?

Skolēni skatās pornogrāfiskus materiālus: kā rīkoties?

Līdz ar interneta popularitātes pieaugumu, pornogrāfija mūsdienās ir pieejamāka nekā jebkad agrāk. **Biedrības "Papardes zieds" novērojumi liecina, ka ar vecumam neatbilstošu informāciju saskaras arvien jaunāki bērni.** Sākoties jaunajam mācību gadam, gan vecākiem, gan pedagogiem ir jāpievērš uzmanība, kādu saturu skolēni skatās savos viedtālruņos vai datoros. Lai pasargātu bērnus no šoka un psihotraumas, ko rada pornogrāfija, ir jārīkojas savlaicīgi!

"Pēdējā laikā ir dzirdēts par virkni gadījumu, kad sākumskolas skolēni internetā skatās pornogrāfiju. Tā, piemēram, kādā Pierīgas skolā gados vecāki bērni parādīja pirmklasniekiem, kā, izmantojot aizsargātu skolas bezvadu interneta tīklu, telefonos skatīties pornogrāfiskus video. Kādā citā skolā meitenes bija regulāri skatījušās vecumam nepiemērotus video un pēc tam dalījušās ar redzēto, zīmējot komiksus. Šādus gadījumus varu minēt vēl un vēl," uzsver biedrības "Papardes zieds" valdes priekšsēdētāja Iveta Ķelle.

PAZĪMES, KAS VARĒTU LIECINĀT, KA BĒRNS SKATĀS PORNOGRĀFIJU INTERNETĀ

Internetā tiek pavadīts daudz laika un tiek slēpta pārlūkoto interneta resursu vēsture.

Esot pieaugušo tuvumā, tiek strauji noslēpts viedtālrunis vai samazināts pārlūka logs un izslēgts dators.

Bez redzama iemesla bērns mēdz būt dusmīgs, satraukts un noslēpumains.

Tiek pastiprināti uzdoti jautājumi par seksu, seksualitāti.

Bērns zīmē pornogrāfiska rakstura zīmējumus.

Bērna uzvedībā vērojams pornogrāfiskajos materiālos redzētā attēlojums – kustības, skaņas.

Kā bērni piekļūst pornogrāfiskiem materiāliem?

Drossinternets.lv dati liecina, ka visbiežāk sākumskolas vecuma bērni pornogrāfiska satura materiāliem piekļūst nejauši vai arī skolas biedru, vecāku, svešu personu vainas dēļ. Nejauši par pornogrāfiju bērni var uzzināt teju jebkur.

Daži piemēri:

Noklausoties jauniešus vai pieaugušos **pagalmā**, kur sarunā pieminēti vārdi **"sekss"** vai **"pornogrāfija"**.

Vakara stundās TV mēdz būt redzamas **reklāmas**, kurās tiek reklamēti seksuāla rakstura pakaplojumi, piemēram, sekss pa telefonu.

Ja meklēšanas programmās (piemēram, Google) **nav uzlikts drošās meklēšanas filtrs** vai video vietnēs (piemēram, YouTube vai Vimeo) nav iestatīts ierobežotais skatīšanās režīms.

Uzklikšķinot mirgojošiem erotiska vai pornogrāfiska rakstura **baneriem** (reklāmkarogiem).

Bērni mēģina noskaidrot nezināmo, nesaprotamo vārdu nozīmi, piemēram, vaicājot to brāļiem, māsām vai vecākiem. Nesaņemot atbildi, viņi paši mēdz meklēt atbildi internetā.

Izplatīta vecāku kļūda ir ļaut bērniem vienatnē netraucēti darboties internetā un skatīties dažādus video, neuzliekot drošo meklēšanas iespēju vai ierobežoto video skatīšanās režīmu. Vēl viena tipiska kļūda ir neuzlikt pieejas kodu konkrētiem TV kanāliem – bērns, nejauši slēdzot kanālus, nokļūst TV kanālā, kurā tiek rādīta pornogrāfija.

Arī tad, ja vecāki ir darījuši visu, lai atvases nevarētu piekļūt nevēlamam saturam pašu spēkiem, pie vainas var būt citas personas:

Skolasbiedri, kas mēdz pārsūtīt pornogrāfiju mazākiem skolēniem, lai paskatītos, kā viņi reaģēs uz to. Der ielāgot, ka krimināatbildība iestājas no 14 gadu vecuma un ir aizliegts izplatīt nepilngadīgām personām pornogrāfiska satura materiālus.

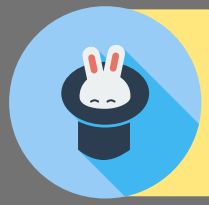

Interneta paziņa, visbiežāk pieaugušais, apzināti sūta bērnam saites uz pornogrāfijas video, lai ieinteresētu bērnu par seksu un varētu uzsākt sarunas, un, iespējams, ieinteresētu pamēģināt. Šī ir krimināli sodāma darbība par mazgadīgas personas pavešanu netiklībā, par ko pienākas sods.

Kā pornogrāfija ietekmē bērnu?

Psihologu apkopotā informācija un dažādi pētījumi apliecina, ka vecumam neatbilstoši seksuāla rakstura materiāli var ietekmēt bērnu emocionālo stāvokli, pašuztveri, attieksmi, izpratni, savstarpējās attiecības un uzvedību. Lielā mērā to, kādu ietekmi seksuāla rakstura materiāli atstās uz bērnu, nosaka faktori, kas saistīti ar pašu bērnu, piemēram, vecums, dzimums, kā arī pieejamo materiālu saturs vai daudzums.

Iespējamās sekas saskarsmei ar pornogrāfiju:

Redzētais tiek pieņemts par patieso un vēlamo.

Izraisa pozitīvāku attieksmi pret seksuāliem izmēģinājumiem, piemēram, gadījuma attiecībām.

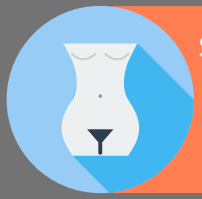
Palielinās seksuālā agresija.

Lielāks risks kļūt par seksuālās vardarbības upuriem.

Sāk uztvert pārējos cilvēkus kā seksa objektus.

Seksuālās attiecības redz tikai kā fizisku kontaktu, nevis kā vienu no iespējamiem sirsnīgu attiecību izpausmēm.

Kā rīkoties?

Viens no efektīvākajiem problēmsituācijas risinājumiem būtu saruna.
Pieaugušajiem, skolotājiem, vecākiem ir grūti uzsākt sarunu ar bērnu par tik jutīgu tēmu kā seksualitāte, daudz ērtāk ir atstāt šo tēmu pašplūsmā. Tomēr saprātīgs vecāks vai pedagogs to nepieļaus. Pirms uzsākt sarunu ar savu bērnu, ir pašiem jātiek galā ar savu attieksmi pret pornogrāfiju:

1. **Ja mums pašiem būs neērti runāt par seksu un pornogrāfiju, visticamāk, saruna ar bērnu un pusaudzi var neveidoties.**

2. **Pozitīva attieksme pret seksualitāti - tā ir jāuztver kā dzīvības enerģija, nevis kaut kas nosodāms vai slēpjams. Ja jūsu atvases sapratīs, ka varat runāt par seksualitāti bez sarkšanas un liekas moralizēšanas, tad viņi ar jums sarunāsies.**

3. **Svarīgi neprasīt atklāt savu personisko pieredzi. Tas sarunu var neglābjami sabojāt.**

Pamudinājums atklāti runāt par savām jūtām un piedzīvoto varētu būt pārāk liels slogs bērnam. Šeit varētu izlīdzēties ar netiešu jautājumu, vadoties pēc shēmas:

Kā Tev šķiet, kāpēc cilvēki izmanto pornogrāfiju?

Kāda ir atšķirība starp seksu pornofilmās un seksu reālajā dzīvē?

Kā Tev šķiet – kāpēc cilvēki skatās pornogrāfiju?

Vai pieaugušie šādās filmās piedalās brīvprātīgi? Kā jūtas vīrietis un kā – sieviete?

Šie un daudzi citi jautājumi būs labs palīgs, lai sāktu sarunu un soli pa solim mazinātu negatīvo efektu, ko rada pornogrāfijas skatīšanās bērnos. **Svarīgi ir izskaidrot bērnam, ka pornogrāfiskajos materiālos redzamajam nav sakara ar reālo dzīvi un šīs attiecības nav īstas.**

Jāsaprot, kā bērns ir piekļuvis pornogrāfijai?

Nejauši

Apzināti

Vai ir iesaistīta trešā persona –
vienaudzis, internetā iegūts paziņa vai pieaugušais

Ja ir iesaistīta trešā persona, ir jānoskaidro tās rīcības motīvs.
Ja ir kaut mazākās aizdomas par ļaunprātīgu rīcību, ir jāziņo Valsts policijai vai Drošāka interneta centram, sūtot e-pastu: zinojumi@drossinternets.lv.

Ja pornogrāfijas izplatīšanā iesaistīts vienaudzis vai skolas biedrs, ir jāiesaista skolas psihologs vai sociālais pedagogs.

Svarīgākais ir neignorēt situācijas, kad bērnam ir bijis pieejams pieaugušajiem domātais saturs, un aktīvi rīkoties. Ja nepieciešama palīdzība, noteikti jāvēršas pēc palīdzības.

Kur vērsties, lai saņemtu palīdzību?

DROSS INTERNETS.LV

Drošāka interneta centrs
uzticības tālrunis: 116111
zinojumi@drossinternets.lv

PAPARDES ZIEDS

Biedrība "Papardes zieds"
tālrunis: 67212700
info@papardeszieds.lv
www.papardeszieds.lv